

Opravična št.:

U-I-166/10

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2011:U.I.166.10

Akt:

Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 17/08, 21/08 – popr. in 108/09) (ZP), 6. odst. in 7. odst. 19. čl.

Izrek:

Sedmi odstavek 19. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 17/08, 21/08 – popr. in 108/09) ni v neskladju z Ustavo. Zahteva za oceno ustavnosti in zakonitosti šestega odstavka 19. člena Zakona o prekrških se zavrže.

Evidenčni stavek:

Nadomestitev globe z opravo nalog v splošno korist ali korist samoupravne lokalne skupnosti iz 19. člena ZP-1 je alternativni način izvršitve globe in ne alternativna sankcija. Cilj takšnega alternativnega načina izvršitve globe je dati tudi storilcem s slabim premoženjskim stanjem možnost plačila globe pred njeno prisilno izterjavo. Glede na navedeno je neutemeljen očitke predlagatelja (ki izhaja iz napačnega izhodišča, da se z institutom nadomestitve globe z opravo nalog v splošno korist spreminja pravnomočno izrečena sankcija za storjeni prekršek), da je izpodbijana določba nejasna in nedoločna in zaradi tega v neskladju z načelom zakonitosti kot enim izmed načel pravne države iz 2. člena Ustave.

Geslo:

1.2.51.4.1 - Ustavno sodstvo - Vrste vlog - Aktivna legitimacija v postopku pred Ustavnim sodiščem - Konkretna presoja norm - Sodišče.

1.5.51.1.1 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku abstraktne presoje - Zavrženje zahteve.

1.5.51.1.13.1 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku abstraktne presoje - Ugotovitev, da je predpis skladen - Z ustavo.

Pravna podlaga:

Člen 2, 14, 156, Ustava [URS]

Člen 21, 25, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:

⌘

Dokument v PDF obliki:

 [U-I-166-10.pdf](#)

Polno besedilo:

U-I-166/10-8

19. 5. 2011

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Višjega sodišča v Ljubljani, na seji 19. maja 2011

odločilo:

1. Sedmi odstavek 19. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 3/07 - uradno prečiščeno besedilo, 17/08, 21/08 - popr. in 108/09) ni v neskladju z Ustavo.

2. Zahteva za oceno ustavnosti in zakonitosti šestega odstavka 19. člena Zakona o prekrških se zavrže.

Obrazložitev

A.

1. Višje sodišče v Ljubljani (v nadaljevanju predlagatelj) vlaga zahtevo za oceno ustavnosti šestega in sedmega odstavka 19. člena v zvezi s petim odstavkom 202.c člena Zakona o prekrških (v nadaljevanju ZP-1). Uveljavlja neskladje teh določb z načelom zakonitosti (2. člen Ustave) ter z načelom enakosti pred zakonom (14. člen Ustave). Pojasnjuje, da vodi več postopkov za nadomestitev globe z opravo določene naloge v splošno korist ali korist samoupravne lokalne skupnosti, in sicer o pritožbi zoper sklep o ustavitvi postopka za nadomestitev globe z opravo določene naloge v splošno korist in prisilni izterjavi globe.

2. Predlagatelj ocenjuje, da 19. člen ZP-1, ki ureja možnost nadomestitve globe z opravo določene naloge v splošno korist ali korist samoupravne lokalne skupnosti, ni jasen, razumljiv in nedvoumen, zato krši načelo zakonitosti v prekrškovnem pravu. Meni, da že sam pojem "nadomestitev globe z nalogami v splošno korist ali korist samoupravne lokalne skupnosti" kaže na to, da je storilec, čigar predlogu je sodišče ugodilo, s tem nadomestil globo. Pri tem pa predlagatelj opozarja, da ZP-1 ne določa pravil o vštetju opravljenih delovnih ur tako, da bi se prisilno izterjal le še preostanek globe, kadar je storilec opravil le del določenih delovnih ur. Predlagatelj izpostavlja, da se storilcu globa prisilno izvrši v celoti, ne glede na to, kolikšno število delovnih ur je že izpolnil, saj se v skladu z izpodbijanem sedmim odstavkom 19. člena ZP-1 globa ne izterja le, če je storilec opravil določene naloge v celoti.

3. Izpodbijana določba šestega odstavka 19. člena ZP-1 naj bi bila nedoločna in nejasna, ker ne določa načina za izračun obsega nalog, temveč le minimalno in maksimalno trajanje naloge. Po oceni predlagatelja okrajna sodišča trajanje nalog določajo arbitrarno, saj so kriteriji za preračun izrečene globe zelo različni, zato naj bi sodišča pri tem kršila načelo enakosti iz 14. člena Ustave. Predlagatelj za primerjavo navaja prej veljavni Zakon o prekrških (Uradni list SRS, št. 25/83, 36/83 - popr., 42/85, 2/86 - popr. in 47/87, ter Uradni list RS, št. 5/90, 10/91, 13/93, 66/93, 35/97, 87/97, 73/98, 31/00 in 24/01 - v nadaljevanju ZP), kjer je bil določno in jasno predpisan način spremembe denarne kazni v zapor.

4. Državni zbor Republike Slovenije na zahtevo ni odgovoril, mnenje o njej pa je podala Vlada Republike Slovenije, ki zavrača očitek o neskladju izpodbijane ureditve z Ustavo. Po mnenju Vlade je

postopek nadomestitve globe z nalogami v splošno korist ali korist samoupravne lokalne skupnosti jasno in nedvoumno določen ter naj ne bi omogočal arbitrarnega odločanja sodišča, saj sta v postopku določitve obsega nalog omogočena vrednotenje sodišča in individualizacija nadomestnega načina izvršitve sankcije, zato naj ne bi bilo kršeno načelo zakonitosti. Ureditev naj tudi ne bi bila v nasprotju s 14. členom Ustave, saj ne razlikuje vnaprej med storilci prekrškov. Vlada meni, da je primerjava z določbami prej veljavnega ZP neustrezna, saj je institut nadomestitve globe z opravo določene naloge v splošno korist ali korist samoupravne lokalne skupnosti uveden šele z ZP-1, in sicer zgolj za primere, ko storilec zaradi premoženjskega stanja ne more plačati globe. Ker gre za prostovoljno odločitev storilca, se od njega utemeljeno pričakuje, da bo naloge opravil v celoti. Preračunavanje oziroma "vštevanje opravljenih ur" bi sodišča dodatno obremenilo, pri tem pa se Vladi postavlja tudi vprašanje, ali je sploh mogoče normativno urediti določitev sorazmernega števila delovnih ur glede na izrečeno globo. Po mnenju Vlade bi prav dopustitev delne (ne)izvršitve pomenila odstop od zakonitosti in možno neenakost položaja storilcev.

5. Predlagatelj je v odgovoru na mnenje Vlade zapisal, da se z opravo nalog v splošno korist izrečena globa v celoti "izvrši", saj se v tem primeru uklonilni zapor ne izvrši in globa ne izterja. Enako se je s spremembo denarne kazni v zapor po ZP v celoti izvršila denarna kazen, pri čemer pa se je pri vštevanju upoštevalo delno plačilo denarne kazni. Nadalje je predlagatelj ponovno poudaril, da ZP-1 niti okvirno ne določa objektivnih in subjektivnih kriterijev za določitev obsega nalog, zato naj bi bilo odločanje sodišča povsem arbitrarno in v nasprotju z načelom enakosti pred zakonom.

B.

6. Po petem odstavku 19. člena ZP-1 lahko storilec, ki zaradi premoženjskega stanja ali svojih možnosti za plačilo ne more plačati globe, predlaga, naj se plačilo globe nadomesti z opravo določene naloge v splošno korist ali korist samoupravne lokalne skupnosti. Sodišče na podlagi šestega odstavka istega člena določi obseg in vsebino nalog na podlagi seznama, ki ga vodi, v trajanju najmanj 40 in največ 400 ur. Rok, v katerem morajo biti naloge opravljene, ne sme biti krajši od enega in ne daljši od treh mesecev. Šele če storilec opravi določene naloge v celoti, se v skladu s sedmim odstavkom 19. člena ZP-1 uklonilni zapor ne izvrši in globa ne izterja.

7. Predlagatelj ocenjuje, da je sedmi odstavek 19. člena ZP-1, ker ne določa pravil o vštetu opravljenih delovnih ur tako, da bi se prisilno izterjal le še preostanek globe v primeru, ko je storilec opravil samo del posameznih delovnih ur, določenih s sklepom o nadomestitvi globe z opravo nalog v splošno korist, nejasen in nedoločen ter zato v nasprotju z načelom zakonitosti oziroma z 2. členom Ustave.

8. Institut nadomestitve globe z opravo nalog v splošno korist je namenjen tistim storilcem prekrškov, ki zaradi premoženjskega stanja ali svojih možnosti za plačilo ne zmorejo plačati globe, ne da bi bilo zaradi plačila globe ogroženo njihovo preživljanje ali preživljanje tistih, ki jih je storilec dolžan preživljati.[1] Storilec, ki bi lahko poravnaval globo, pa tega noče storiti, ne more podati predloga za nadomestitev globe z opravo nalog v splošno korist. Možnost nadomestitve globe z opravo nalog v splošno korist je torej vezana na storilce prekrškov, ki zaradi svojega slabega premoženjskega stanja niso sposobni plačati izrečene globe. Z ugoditvijo predlogu se izvršitev uklonilnega zapora zadrži, ko pa storilec nalogo opravi, se šteje, da je s tem globo plačal, zaradi česar nato ne pride niti do izvršitve uklonilnega zapora niti do izterjave globe.

9. Predlagatelj izhaja iz napačnega izhodišča, da se z institutom nadomestitve globe z opravo nalog v splošno korist spreminja pravnomočno izrečena sankcija za storjeni prekršek. Iz zakonske dikcije

petega odstavka 19. člena ZP-1 izhaja, da se plačilo globe zgolj nadomesti, kajti nadomestitev globe z opravo nalog v splošno korist je le alternativni način izvršitve globe in ne alternativna sankcija. V drugem odstavku 4. člena ZP-1 določa sankcije za storjeni prekršek, med njimi nadomestitev globe z opravo nalog v splošno korist ni navedena. Takšni razlagi pritrjuje tudi sistematična metoda razlage zakona glede na uvrščenost te določbe v zakonu. Institut je namreč uvrščen med določbo, ki govori o roku plačila globe (18. člen ZP-1), in določbo o prisilni izterjavi globe (20. člen ZP-1). Cilj takšnega alternativnega načina izvršitve globe pa je, kot že rečeno, dati tudi storilcem s slabim premoženjskim stanjem možnost plačila globe pred njeno prisilno izterjavo. Če storilec ponujene alternativne možnosti plačila globe ne izkoristi (tako da naloge v splošno korist ne opravi v celotnem obsegu ur, določenih s sklepom), se globa izterja v celoti. Zato ni v neskladju z Ustavo, če je zakonodajalec način vštevanja uredil samo tako, da se v primeru neizpolnitve nalog, določenih s sklepom o nadomestitvi globe z opravo nalog v splošno korist, globa izterja v celoti. Glede na navedeno je neutemeljen očitok predlagatelja, da je izpodbijana določba nejasna in nedoločna in zaradi tega v neskladju z načelom zakonitosti kot enim izmed načel pravne države iz 2. člena Ustave, zato je Ustavno sodišče odločilo, da sedmi odstavek 19. člena ZP-1 ni v neskladju z Ustavo (1. točka izreka).

10. Predlagatelj izpodbija tudi šesti odstavek 19. člena ZP-1 iz razloga, ker naj bi ureditev nedoločno in nejasno določala način za izračun obsega nalog, kar naj bi vodilo k arbitrarnemu odločanju okrajnih sodišč in s tem h kršitvi načela enakosti iz 14. člena Ustave.

11. Iz opisa prekrškovnih zadev, o katerih mora odločiti predlagatelj, izhaja, da je sodišče prve stopnje izdalo sklepe, s katerimi je postopke nadomestitve globe z opravo določene naloge v splošno korist ustavilo in globo prisilno izterjalo. Tako ne gre za situacijo, ko bi moral predlagatelj v postopku za nadomestitev globe z opravo določene naloge v splošno korist uporabiti šesti odstavek 19. člena ZP-1 v kontekstu, ki ga navaja. Presoja ustavnosti, ki jo zahteva predlagatelj, presega domet konkretnega prekrškovnega postopka, v katerem predlagatelju sploh ni bilo treba izračunati obsega in vsebine nalog. Ker se prekinitev postopkov nanaša na dejanski stan, ki ni v zvezi s tem vidikom zatrjevane protiustavnosti, v tem delu ni izpolnjena procesna predpostavka iz 156. člena Ustave in prvega odstavka 23. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZUstS). Zato je Ustavno sodišče v tem delu zahtevo zavrglo (2. točka izreka).

C.

12. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 21. in 25. člena ZUstS v sestavi: predsednik dr. Ernest Petrič ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, dr. Etelka Korpič – Horvat, mag. Miroslav Mozetič, Jasna Pogačar, mag. Jadranka Sovdat, Jože Tratnik in Jan Zobec. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Ernest Petrič
Predsednik

zanj

mag. Miroslav Mozetič
Podpredsednik

Opomba:

[1] Tako tudi Filipčič, K., in drugi, Zakon o prekrških s komentarjem, GV Založba, Ljubljana 2009, str.

115.

Vrsta zadeve:

ocena ustavnosti in zakonitosti predpisov in drugih splošnih aktov

Vrsta akta:

zakon

Vlagatelj:

Višje sodišče v Ljubljani

Datum vloge:

12. 7. 2010

Datum odločitve:

19. 5. 2011

Vrsta odločitve:

odločba

Vrsta rešitve:

ugotovitev - ni v neskladju z Ustavo/zakonom
zavrženje

Objava:

Uradni list RS, št. 43/2011

Dokument:

US29442